

Finanspolicy i Visby stift och prästlönetillgångar i Visby stift

(tidigare; reglemente för medelsförvaltning, antagen 2011)

1. Mål

Medel förvaldade av Visby stift och Prästlönetillgångarna i Visby stift skall förvaltas i enlighet med lag om svenska kyrkan och kyrkoordningen (KO).

För stiftet återfinns detta i KO 49 kap. 2 §: *”Stiftet skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses. Medlen skall därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med Svenska kyrkans grundläggande värderingar. Stiftsfullmäktige skall utfärda närmare bestämmelser om hur medlen skall förvaltas. För prästlönetillgångarna gäller särskilda bestämmelser.”*

För prästlönetillgångarna återfinns detta i KO 46 kap. 3 §: *”Prästlönetillgångarna skall förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna skall därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt enligt Svenska kyrkans grundläggande värderingar.*

Genom aktiv kapitalförvaltning och med långsiktigt reell värdeökning som mål, skall god avkastning eftersträvas utifrån etiskt försvarbara placeringar i enlighet med Svenska kyrkans grundläggande värderingar.

Policyn gäller även för stiftelser vars medel förvaltas av stiftsstyrelsen, för närvarande; Biskop Viktor Rundgrens stiftelse, Biskop von Schéeles stiftelse till prästbristens avhjälpande, Biskop von Schéeles stiftelse för behövande prästänkor samt Stiftelsen för underhåll av kyrkor i Visby stift.

2. Organisation och ansvarsfördelning

2.1 Stiftsfullmäktige

Beslutar om finanspolicyn i Visby stift och prästlönetillgångarna i Visby stift. I policyn bestäms de principer som i stora drag ska gälla för medelsförvaltningen. Stiftsfullmäktige ska revidera reglementet vid varje ny mandatperiod.

2.2 Stiftsstyrelsen

Ansvarar för sin förvaltning inom ramarna för den av stiftsfullmäktige fastställda finanspolicyn. Stiftsstyrelsen initierar ändringar av finanspolicyn. Stiftsstyrelsens förslag ska sändas till egendomsnämnden på remiss för yttrande innan slutligt förslag antas i stiftsfullmäktige.

2.3 Egendomsnämnden

Ansvarar för sin förvaltning inom ramarna för den av stiftsfullmäktige fastställda policyn. Yttrar sig över stiftsstyrelsens förslag till ändringar i finanspolicyn.

3. Etiska placeringsregler

3.1 Grundläggande utgångspunkter

Ur de båda källorna för kristen etik, skapelsen och uppenbarelsen i Bibeln, följer två grundläggande moraliska principer som är vägledande i arbetet med kapitalförvaltning inom Svenska kyrkan; människovärdesprincipen och förvaltarskapstanken.

3.1.1 Människovärdesprincipen

Föreställningen om ett människovärde, som är lika för alla människor, är fundamental både för kristen etik och för det demokratiska samhället. Ur människovärdesprincipen följer såväl negativa som positiva förpliktelser. De negativa plikterna sätter vissa bestämda gränser för vårt handlande. Varje människa ska behandlas med respekt och får inte utnyttjas på ett otillbörligt sätt. De positiva plikterna å andra sidan innebär krav på våra aktiva insatser för att främja andra människors väl. De positiva förpliktelserna är relaterade till ett krav på rättvis fördelning och likställdhet mellan människor, med rötter hos Gamla testamentets profeter. Med utgångspunkt i människovärdesprincipen är det i sin tur möjligt att motivera olika slags mänskliga rättigheter.

3.1.2 Förvaltarskapstanken

Förvaltarskapet är ett viktigt tema i Bibeln med stark relevans för arbetet med kapitalförvaltning. Enligt förvaltarskapstanken uppfattas de tillgångar vi människor förfogar över som gåvor som vi har fått av Gud för att brukas i våra medmänniskors tjänst. Människan är en förvaltare av Guds gåvor. Detta rymmer ett ansvar både mot andra människor och mot skapelsen i övrigt. Det handlar både om att nyttja olika naturtillgångar för att tillgodose människans behov men också att vårda naturen med tanke på dess egenvärde och på framtida generationernas behov.

4. Godkända tillgångsslag

Medel som erfordras för den löpande verksamheten placeras i bank på konto utan uppsägningstid.

För övriga medel eftersträvas placering i aktier, aktiefonder, räntebärande värdepapper, räntebärande värdepappersfonder och aktieindexobligationer. Fördelning mellan aktier/aktiefonder å ena sidan och räntebärande värdepapper/likvida medel å andra sidan ska ske så att god avkastning och tillväxt sker med ett begränsat risktagande. Andel noterade aktier/aktiefonder får maximalt uppgå till 75% av den totala portföljen. Andelen räntebärande värdepapper/likvida medel ska uppgå till minst 25% av den totala portföljen.

Viktningen för prästlönetillgångarna kan tillåta ett högre risktagande och därmed en högre andel aktier/aktiefonder än för Visby stift eftersom prästlönetillgångarna primära syfte är att generera utdelningsbar avkastning på sina tillgångar till förmån för ingående församlingar och pastorat. Prästlönetillgångarna kan därför tangera 75%-gränsen medan Visby stift bör ligga något lägre, max 60% andelar aktier/aktiefonder. Bra också att sprida ägandet inom samma tillgångsslag mellan olika förvaltare.

Handel med övriga på marknaden förkommande instrument bör ske restriktivt. Utfärdande av köpoptioner får endast ske med egna underliggande aktier.

Förvaltning av värdepapper ska i huvudsak ske hos kapitalförvaltningsorganisation, bank eller fondkommissionär.

5. Svenska kyrkan i Visby stift som ansvarsfull investerare

Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar ska i sin kapitalförvaltning sträva efter att vara en ansvarsfull investerare. Detta innebär att placeringar ska bedömas efter en analys av såväl hållbarhet och etik som de finansiella aspekterna.

2007 undertecknade Svenska kyrkan nationella nivå de sex principerna för ansvarsfulla investeringar som FN lanserade 2006 som heter "Principles for Responsible Investment", PRI. Som ett led i detta har Svenska kyrkans nationella nivå åtagit sig att integrera faktorer som rör miljö, mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden och bolagsstyrning i analys och investeringsbeslut, ofta kallat ESG (Environmental, Social and Governance). PRI driver frågor om hur hela finansbranschen kan bli mer hållbar och göra mer samhällsnytta, samt erbjuder en plattform för att gemensamt påverka företag med brister. PRI's principer innebär att vi ska utnyttja vår påverkansmöjlighet, verka för transparens och rapportera om vårt eget arbete.

Vi tillämpar även internationella konventioner som rör bolagens ansvar i vår analys av dem. Sådana är till exempel ILO's konventioner, OECD's riktlinjer för multinationella företag, FN's förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN's Global Compacts tio principer och FN's vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Svenska kyrkan har ett tydligt barnperspektiv i all sin verksamhet och för våra kapitalplaceringar så återspeglas det i till exempel ILO's konventioner om barnarbete men även i olika skrivningar som rör kvinnors rättigheter. Vi vill också verka för att företagen aktivt bidrar till en hållbar utveckling genom att arbeta med FN's globala mål för hållbar utveckling.

Dessa principer är vägledande för Svenska kyrkans nationella nivåns arbete med kapitalförvaltning och därmed indirekt även för Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar då vi avropar de ramavtal som upphandlas och som då redan är etiskt och hållbart screenade och därmed redan godkända placeringsalternativ. När vi går utanför befintliga ramavtal så ska Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar göra samma analyser som gjorts i de befintliga ramavtalen.

I linje med detta ska Svenska kyrkans nationella nivå som ansvarsfull investerare:

- Välja förvaltare som har kompetens att integrera risker och möjligheter kopplat till hållbarhet i såväl analys som investeringsbeslut
- Lägga tonvikten på hållbara bolag och utesluta placeringar i vissa branscher som är problematiska utifrån kyrkans grundläggande värderingar
- Utnyttja vår möjlighet att som kapitalägare påverka enskilda bolag, branscher och finansmarknaden i stort

6. Investeringar görs i ansvarsfulla företag

Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar vill bidra till lösningar för en hållbar utveckling i vår värld. Förvaltare av kyrkans kapital förväntas därför välja bolag utifrån samhällsnytta där de globala utvecklingsmålen ger vägledning. Med det avses till exempel företag som genom sina varor och tjänster bidrar till en hållbar utveckling eller arbetar systematiskt och målmedvetet i sina processer med frågor som rör miljö, arbetsförhållanden, mänskliga rättigheter och fattigdomsbekämpning, där det ger bäring på verksamheten. Det gäller även frågor om bolagsstyrning till exempel korruption, ledningens ersättningssystem och skatt. I linje med detta ska fokus ligga på företag som:

- Integrerar hållbarhet i sin affärsmodell och strategi
- Redovisar och följer upp sitt hållbarhetsarbete utifrån sin uppförandekod och andra riktlinjer
- Följer internationella regelverk som syftar till att skydda människor och miljö och agerar för att åtgärda fel och brister. Företaget bör använda sin påverkansmöjlighet i hela värdekedjan, det vill säga även förhållandet till leverantörer, underleverantörer och kunder
- Bidrar positivt såväl ekonomiskt och miljömässigt som socialt, till berörda samhällen
- Begränsar sina skadeverkningar på miljön (globalt, regionalt och lokalt) och agerar med hänsyn till nu levande och kommande generationers behov genom att till exempel använda bästa tillgängliga teknik och minska sin användning av naturresurser och skydda dem
- Ser nya affärsmöjligheter och bidrar till ett minskat resursutnyttjande i en värld med krympande resurser, till exempel genom att ta steg mot en cirkulär affärsmodell

7. Kontroversiella verksamheter

En kristen människosyn och det ansvar för andra människors väl som är ett viktigt uttryck för en kristen etik, motiverar en restriktiv hållning till investeringar i vissa branscher. För dessa branscher krävs ibland även en kvalitativ bedömning för att avgöra om ett företag utgör en möjlig placering. I samtliga fall ska förvaltaren kunna motivera en investering i dessa verksamheter utifrån samhällsnytta och hållbarhet.

7.1 Klimat

Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar uppfattar klimatförändringarna som ett allvarligt hot mot skapelsen och de grundläggande livsvillkoren på vår planet och investerar därför inte i företag som ägnar sig åt utvinning av fossila energikällor, eller energiproduktion som till stor del består av fossila bränslen. Vi investerar därmed inte heller i till exempel oljesand eller skiffergas. Förvaltare av Visby stift med tillhörande prästlönetillgångars kapital, förväntas istället investera i bolag som på ett konstruktivt sätt bidrar till att lösa klimatfrågan.

7.2 Vapen

Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar utesluter investeringar i bolag som i icke obetydlig omfattning tillverkar eller säljer vapen eller krigsmateriel. Vi utesluter även investeringar i bolag som är aktivt involverade i utveckling och produktion av särskilt inhumana vapen eller dess specialkomponenter. Med aktivt involverade avses tillhandhållandet av produkter och tjänster som är specifikt anpassade för vapnet.

Definition av vapen och vapenrelaterad krigsmateriel

Med vapen avses produkter som är avsedda att döda, stympa eller ödelägga och som säljs för militära ändamål. Med krigsmateriel avses produkter eller delkomponenter som är speciellt utvecklade för att ingå i vapen eller vapensystem. Produkter och tjänster som omfattas av denna finanspolicy utgår från bilagan till förordningen (2019:314) om krigsmateriel, som kan hämtas från hemsidan för Inspektionen för Strategiska Produkter (ISP). Produkter som omfattas är all krigsmateriel för strid (KS) samt de produkter och tjänster under övrig krigsmateriel (ÖK) som signifikant modifierats (specialanpassats) för att användas i KS. Övriga produkter i bilagan omfattas ej då de bedöms ha dubbla användningsområden (militärt/civilt så kallade *dual use*-produkter) och/eller saknar tydlig koppling till stridsfunktionen.

Definition av särskilt inhumana vapen

Med särskilt inhumana vapen menas sådana vapen som strider mot folkrättens principer om att vapnen måste kunna diskriminera mellan civila och militära mål och inte får ha oproportionerlig skadeverkan. Vapnen bedöms utifrån dessa två principer uteslutande, oavsett om det finns internationella avtal som reglerar det specifika vapnet eller inte. Således bedöms kärnvapen genom sin icke-diskriminerande och oproportionerliga skadeverkan strida mot Svenska kyrkans policy även om ett internationellt avtal (icke-spridningsavtalet) tillåter kärnvapen i viss utsträckning. Exempel på vapen som uppfyller Svenska kyrkans definition av särskilt inhumana vapen är: massförstörelsevapen (*WMD*), vapen reglerade i CCW (*Convention on Certain Conventional Weapons*), personminor, klusterbomber samt vapen som innehåller utarmat uran.

7.3 Alkohol

Restriktioner beträffande alkohol har sin grund i de omfattande sociala och hälsomässiga skadeverkningar som är ett resultat av missbruk av alkohol. Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar investerar inte i företag där omsättningen från produktion av alkoholhaltiga drycker överstiger fem procent (5%) av den totala omsättningen. Med alkoholhaltiga drycker menar vi de drycker som har en högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent.

7.4 Tobak

Företag som tillverkar tobaksprodukter uppfyller inte kraven på ansvarsfullhet med anledning av tobaksprodukternas negativa hälsoeffekter. Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar investerar inte i företag där någon del av omsättningen (0%) kommer från produktion av tobak eller tobaksprodukter.

7.5 Spel om pengar

Spel om pengar kan leda till ett spelberoende som påminner om andra typer av missbruk och som kan få förödande konsekvenser. Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar investerar inte i företag vars varor och tjänster relaterade till spel om pengar omsätter över fem procent (5%) av den totala omsättningen. Bolag vars huvudsakliga affärsidé är produkter för design eller utveckling av mjukvara eller plattformar för spel om pengar är inte heller investeringsbara.

7.6 Pornografi

Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar investerar inte produktion eller aktiv distribution av pornografi som på ett ohöjlt och utmanande sätt återger sexuella situationer eller händelseförlopp, där människors värde och värdighet kränks.

Definitioner och avvägningar

Med aktiv distribution avses marknadsföring eller försäljning som är ett resultat av företagets egna aktiva åtgärder. Enligt Nationalencyklopedin är pornografi en "...benämning på sinsemellan mycket olika, i underhållande och lustframkallande syfte, framställda beskrivningar av människors erotiska liv".

Svenska lagstiftning har idag inskränkningar i fråga om skildringar av "sexuellt våld eller tvång" och mot "barn i pornografiska sammanhang". Även den lagliga pornografin kan dock i många fall kopplas till att människans värde och värdighet kränks. Icke desto mindre finns också erotisk eller pornografisk litteratur och film som bejakar en sund sexualitet hos både män och kvinnor.

Det är dock svårt att dra en skarp linje mellan det sunda och det kränkande. Vad som är tabu och skamligt har dessutom förändrats genom tiderna och ser olika ut i olika kulturer. Det finns, vad vi känner till, inga börsnoterade bolag som producerar det vi i dagligt tal menar med pornografi. Icke desto mindre har vi en nollgräns för produktion av pornografi.

Distribution av pornografi är däremot en mer komplicerad fråga. Bolag som distribuerar pornografi redovisar inte sina intäkter från detta segment. Det är med andra ord svårt att bedöma innehållet i och omfattningen av programutbudet hos exempelvis en filmdistributör. Det man trots allt kan bedöma är om bolaget i fråga aktivt marknadsför pornografi. Därför avstår Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar att investera i företag vars intäkter kommer från företagets egna aktiva åtgärder inom marknadsföring och distribution av pornografi.